

צמצום קונפליקט עם חזירי הבר בחיפה – סיכום חודשים פברואר-מאי 2024

פרויקט משותף של עיריית חיפה ורטי"ג לצמצום הקונפליקט עם אוכלוסיית חזירי הבר בחיפה, החל במהלך חודש נובמבר 2021. עקב מצב החירום והבחירות המוניציפליות, לא הסתייע איגום הנתונים בחודשים הקודמים, ועל כן דוח זה מהווה סיכום הפעילויות ותוצאותיהן מחודש פברואר 2024 ועד לחודש מאי 2024. דוח ינואר 2024 נמצא בתחתית דוח זה. סיכום השנים הקודמות (2022-2023), פורסם בנפרד ומצוי באינטרנט. הסברים כללים לפרויקט שתוארו בדוחות הקודמים הושארו בדוח זה בכדי שהמידע יהיה שלם והדוח יעמוד בפני עצמו.

מבוא כללי

תכנית הפעילות לצמצום קונפליקט עם חזירי בר בחיפה מתבססת על העקרונות הבאים:

1. צמצום מקורות מזון ומים – ביצוע סניטציה ומניעת מזון זמין, עצירת האכלה מכוונת של חיות בר בדגש חזירים (דרבנים, שפני סלע, תנים ועוד), קיבוע פחים, **ריקון פחים בשעות ערב**, שיתוף ציבור והסברה. פעילות מרכזית זו, נועדה לצמצם את האינטרס של החזירים להיכנס לשכונות בכדי להשיג מזון.

2. חסימת נתיבי חדירה לשכונות – בגלל הטופוגרפיה ומבנה השכונות, יש נתיבי חדירה מוגדרים של חזירים. גידור וחסימה של נתיבי הכניסה נועד למנוע כניסת חזירים לשכונות בחיפוש אחר מזון.

3. טיפול בפרטים סוררים – ישנם פרטים מקרב החזירים שהורגלו למצוא מזונם בשכונות ואיבדו החשש מבני אדם ומהווים סכנה מיידית ומוחשית לשלום, בטחון ובריאות הציבור הרחב. פרטים אלה עלולים להיות מסוכנים בפרט כשמצומצם המזון, ועל כן נדרש טיפול בהם.

באפריל 2024 גובש מסמך הבנות בין העירייה לרשות הטבע והגנים, המהווה המשך ישיר לפעולות הצדדים עד לאותו מועד ולהסכם שנחתם ביניהן, זאת על מנת שהמענה לציבור יהיה אפקטיבי ותוצאתי וימלאו את חובתן החוקית לשמור על שלום ובריאות הציבור, בטחון ורווחתו. התכנית מיועדת להמשיך ולתת מענה לארבעה עקרונות ממשק עיקריים:

- תברואה (סניטציה) – המשך ביצוע פעולות לצמצום מקורות מזון ומים, ביצוע סניטציה, מניעת מזון זמין וצמצום היקף האכלת חיות בר.
- המשך ביצוע עבודות לחסימת נתיבי חדירה לשכונות.
- המשך נקיטת הפעולות הנלוות לטיפול בחזירי בר סוררים אשר איבדו את תחושת הפחד מבני אדם תוך חיזוק הפעולות המשלימות לטיפול בחזירים סוררים.
- המשך קידום פעולות הסברה על מנת להפנים בציבור את הקשר הישיר בין מזון זמין ברחובות לבין נוכחות החזירים בעיר.

1. צמצום מקורות מזון וסניטציה

סניטציה כללי

במהלך השנים האחרונות תוגברה בהדרגה מערכת פינוי האשפה בשכונות העיר, במטרה לצמצם את המזון הזמין לחזירים וכללה את פעולות הבאות:

1. פינוי יומי של פחי אשפה וקיבוע פחי אשפה.
2. שילוב של פינוי אשפה בשעות הערב בחלק משכונות העיר, בכדי לצמצם מזון זמין לחזירים בלילה.
3. ניקיון ערב של חלק מהגנינות הציבוריות והפארקים.

הנחת הבסיס שבמהלך שעות היום מסתתרים לרוב החזירים בחורשים שבשולי השכונות, כאשר הכניסה לעיר לשיחור מזון מתרחשת בעיקר בערב ובלילה. מכאן שצמצום מזון זמין בשעות הערב, צפוי להקטין את ההימשכות של החזירים להיכנס לשכונות. בעבר שולבה פעילות פינוי פחים בשעות הערב בחלק מהשכונות והעירייה ממשיכה גם כיום בפעילות זו.

ניקיון גנים בערבים ובסופי שבוע – אירועים של אשפה מפוזרת בשעות הבוקר נצפו כמעט בכל גן ופארק בשכונות בהן נוכחים חזירי הבר. המשך הפעילות של הפינוי אשר מבוצעת מראה הפחתה ניכרת בפעילות חזירים בגנים.

בשטח הטבעי היצע המזון דליל. הדבר מחזק את הנחת היסוד כי **עיקר** התזונה של חזירי בר אלו מגיע ממקור אנושי בעיר. מתוך כך עולה צורך בהמשך הטיפול לצמצום היקף המזון הזמין לצורך צמצום הקונפליקט עם אוכלוסיות חזירי הבר בעיר.

פחים הפוכים

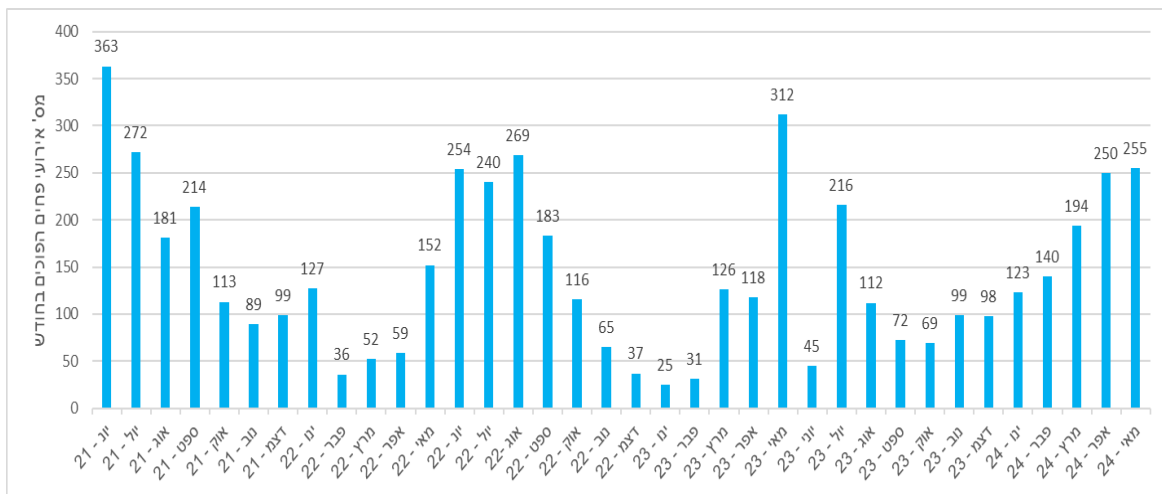
בדיקה של השפעת ממשק הסניטציה על פעילות החזירים בשכונות, מבוצעת ע"י ריכוז מידע מהמוקד העירוני על כמות אירועי הפיכת פחים ע"י חזירים בשכונות חיפה. מידע זה מהווה אינדקס אובייקטיבי לעוצמת פעילות חזירי הבר שהופכים את הפחים במטרה להשיג מזון. בחודש מאי 2024 תועדו 255 אירועים של הפיכת פחים בפרישה מרחבית נרחבת בשכונות הכרמל (איור 1). היקף זה דומה למספר האירועים בחודש אפריל 2024 ודומה לחודש מאי בשנתיים קודמות. עם זאת, היקף הפעילות בחודשים פברואר עד אפריל היו גבוהים מהעבר (איור 2). השוואת ההתפלגות לשנתיים הקודמות מלמדת שהיקף אירועי הפיכת הפחים הממוצע לחודש, בחודשים פברואר-מאי בשנת 2024 – 647 אירועים; בשנת 2023 – 353 אירועים; בשנת 2022 – 75 אירועים (איור 2). הגידול הניכר בהיקף אירועי הפיכת פחים ביחס לשנים קודמות בארבעת חודשים אלו, מרמז על עלייה משמעותית בעוצמת פעילות חזירים בשכונות העיר בתקופה זו ועל קשר לזמינות המזון בשכונות העיר.

בחינת ההתפלגות של אירועי הפיכת פחים בשכונות השונות בחודשים פברואר-מאי 2024 (איור 3) מלמדת על כך שכשליש מהאירועים בכל אחד מהחודשים האחרונים ממוקד בשתי שכונות: הוד הכרמל ואחוזה (פברואר – 36%, מרץ – 28%, אפריל – 29%, מאי – 38%, איור 3). בשכונת הוד הכרמל הוקם לפני שנתיים גידור חוסם בנתיבי כניסת חזירים לצורך צמצום/מניעת כניסתם לשכונה (פירוט בחלק ב'). יעילותו הוכחה בחודשים הראשונים להקמת הגידור החוסם בעזרת חזירים שסומנו ומושדרו. היקף הפיכת הפחים הגבוה בשכונה זו, מלמד על הצורך בהמשך תחזוקת הגדרות, שמתוכנן להיות משולב בטווח הקרוב. ייתכן שיש רמז להתייצבות בהיקף הפיכת הפחים

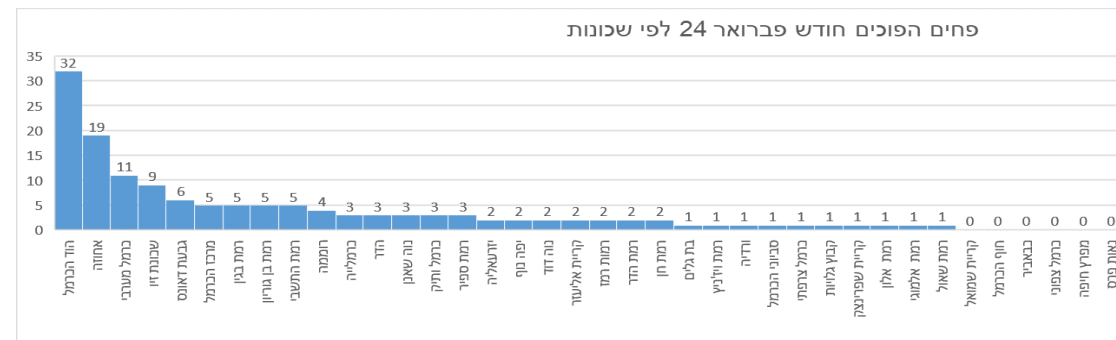
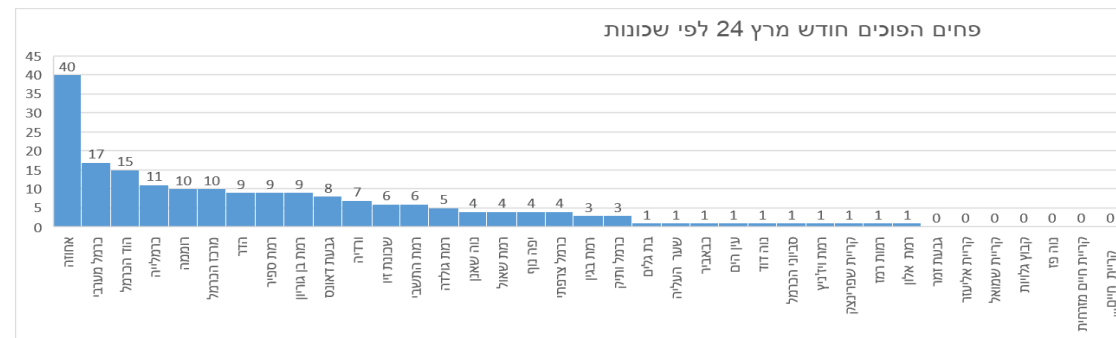
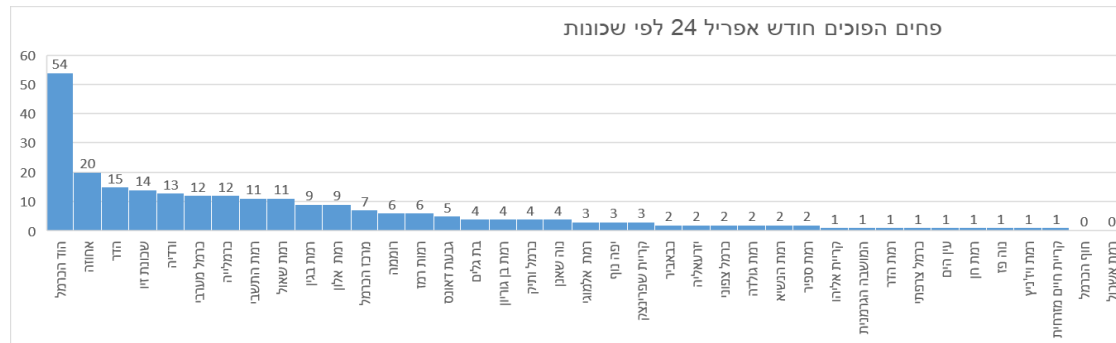
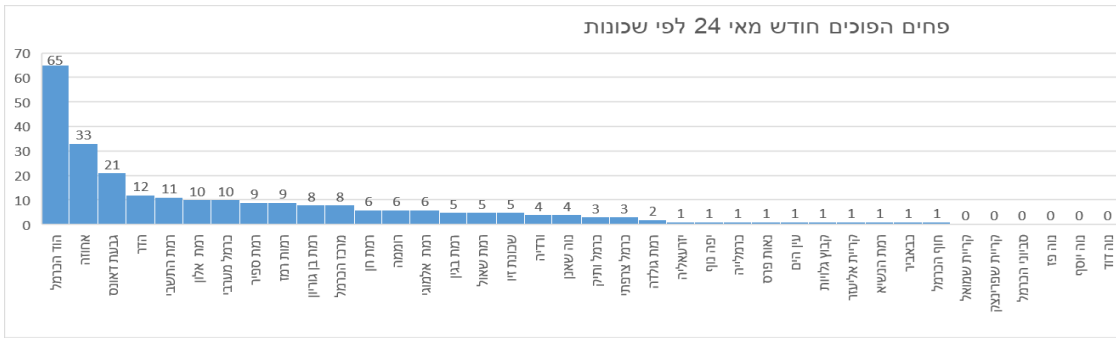
באפריל ומאי, שניתן לשייכו לממשק שהוחל בביצועו, שכלל חיזוק בהיקף ההמתה של פרטים סוררים שהחל ב-21 לאפריל.

איור 1 – פיזור מרחבי של אירועי הפיכות פחים בחודש מאי 2024.

איור 2 – התפלגות חודשית של מספר אירועי הפיכת פחים.

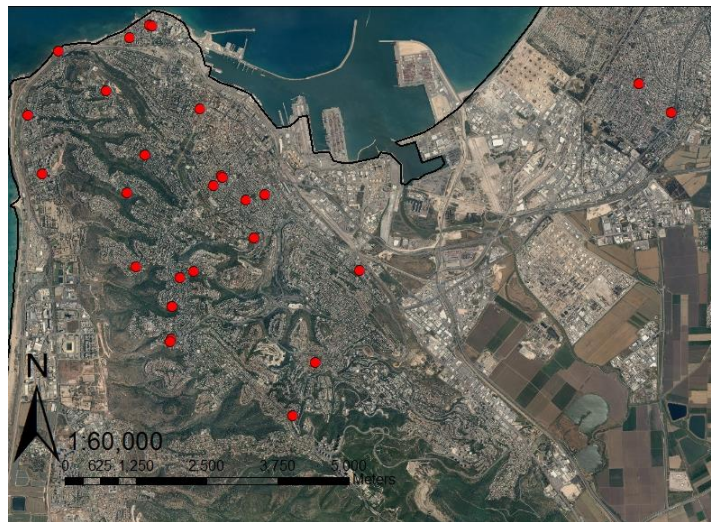

איור 3 – מספר אירועי הפיכת פחים לפי שכונות בחודשים פברואר-מאי 2024.

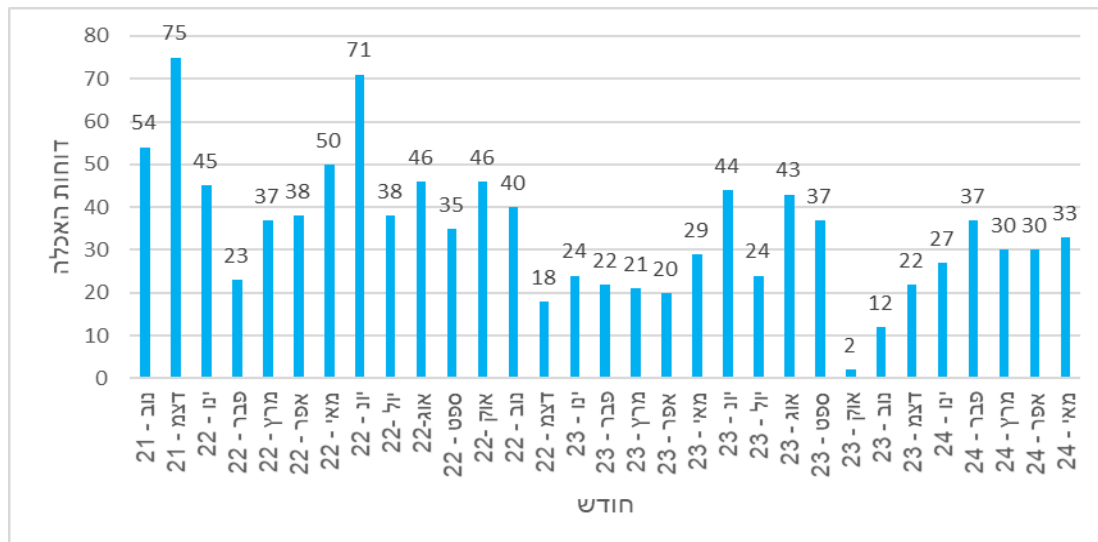
אכיפה והסברה

ברחבי העיר התגלה מספר חסר תקדים של מאכלי חזירים או חתולים המואכלים באופן לא אחראי תוך זיהום המרחב הציבורי והדבר גורם למשיכת חיות בר לעיר. כחלק מההתמודדות לצמצום המזון הזמין לחזירים בשכונות, נמשך מאמץ מרוכז של הפיקוח העירוני לטיפול וצמצום היקף האכלת חזירים והאכלת חתולים שאיננה לפי הנחיות להאכלה נכונה של חתולי קהילה, בעזרת חוק עזר עירוני. במהלך החודשים פברואר-מאי 2024 נרשמו 30-37 דוחות בחודש, לאנשים שביצעו

האכלה מכוונת של בע"ח (איור 5). בחינת הפרישה המרחבית, מלמדת שמרבית אירועי האכיפה תועדו מאזור מרכז חורב וצפונה (איור 4). השוואה לשנים קודמת באותם חודשים, מלמדת על היקף אכיפה גבוה בשליש משנה קודמת ונמוך מעט משנת 2022. (איור 5). משמעות הדבר, שלמרות המאמצים הנרחבים לצמצם את פעילות חזירים ברחבי העיר בעזרת אכיפה, יש עדיין תושבים שתורמים למשיכת חזירי הבר ע"י האכלה מכוונת. לצערנו, לא ניכרת עדות לפחיתה בהיקף פעילות זו. לשם כך עיריית חיפה ורשות הטבע והגנים מקדמים תכנית פעולה קהילתית, קמפיין פרסומי והסברה במסגרת תכניות הלימוד במערכת החינוך העירונית שתכליתם להדגיש את הקשר בין מזון זמין מהאכלה מכוונת, לפעילות חזירים בשכונות העיר. כמו כן להדגיש את החשיבות בשיתוף הקהילה בהתמודדות עם צמצום הקונפליקט עם חזירים ברחבי העיר. הקמפיין הפרסומי המשותף מתעתד להיות מפורסם בקרוב.

איור 4 – פיזור מרחבי של דוחות שנרשמו למאכילים בחודש מאי 2024.

איור 5 – התפלגות חודשית של כמות דוחות שניתנו למאכילים.

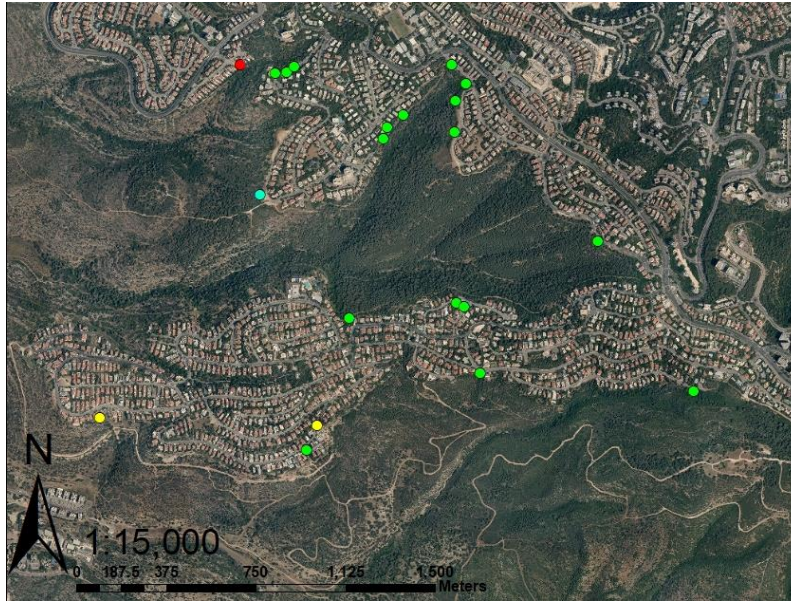
2. חסימת דרכי הגישה לשכונות

חסימת נתיבי הכניסה של חזירים לשכונות חשובה כחלק ממכלול כלי הממשק לצמצום הקונפליקט של כניסת חזירים לשכונות. בתכנית זו נכלל עד כה מספר מוגבל של שכונות בחלק הדרום מערבי של חיפה שגובלות בפארק הכרמל (הוד כרמל, רמת גולדה, רמת בגין

וחלק דרומי של רמת אשכול). ממשק זה בוצע בסוף שנת 2021 (איור 6) וכלל הקמה של 21 מקטעים של גדר קשיחה תוך השארה של מספר שערים להולכי רגל ולרכב תפעולי, שאמורים להישאר סגורים בכל שלב שאינם משמשים למעבר. תוצאותיו של ממשק זה נבחנו בעזרת משדור מספר חזירים בקולרי GPS, והם הראו שכל עוד הגדר ללא פרצות והשערים סגורים – אין חדירה של החזירים לשכונות (פירוט בדוח 2022-2023). כדי להגביר את יעילות הגדר ולצמצם את הפרצות, יש לחזק את הגדר הקיימת באמצעות פרופיל מתכת לפי ההמלצות שניתנו, בכדי למנוע התרחבות פרצות וחדירת חזירים מהם, ולהקפיד על הישארות השערים סגורים. עיריית חיפה החלה בתיקון פרצות בגדר ובהמשך תפעל לשידורג הגדרות והתאמתן לצורך מניעת חדירה של חזירי בר למרחב העירוני המיושב. חשוב לציין כי חיזוק זה של הגדר נבחן והוכחה יעילותו בהפחתה משמעותית של הפרצות ע"י חזירים, בשכונת רמת בגין. דוח מפורט על מיקום הפרצות הוכן והועבר בחודש אפריל (איור 7-8). בתקופה האחרונה פועלת העירייה לתחזק את הגדרות כפי שהומלץ. תוצאות היקף הפיכת הפחים בשכונות אלה בחודשים פברואר-מאי 2024, מלמדות שקיימת חדירה משמעותית של חזירים לשכונות מנתיבים אלה.

איור 6 - מפת מקטעי גידור לחסימת נתיבי כניסה של חזירי בר לשכונות דרום מערביות.

איור 7 – מפת פרצות שנמצאו בגדר באפריל 2024. ירוק – פרצות תחת גדר ; צהוב – גדר חסרה ; תכלת – פירצה מעל גדר ; אדום – נזק שבוצע לגדר (איור 8).

איור 8 – תמונה של הנזק שנעשה לגדר ולשער ברמת אשכול כנראה על ידי קבלן עבודות. הנזק המתואר לגדר תוקן על ידי העירייה.

3. טיפול בפרטים סוררים

חזירים סוררים, הינם חזירים שאינם מגלים פחד וחשש מבני האדם ונוכחותם, ומרגישים נוח להסתובב במחיצת בני אדם. במצב זה, הם אינם בורחים מאדם הנמצא בסביבתם, אינם חוששים להשתכן בחצרות ולשחר מזון בהם, חוצים כבישים בלי חשש (והדבר גורם לא אחת לפגיעות בגוף וברכוש), ואף עלולים לפעול בתוקפנות וכוחנות להשיג ולקחת את רצונם – מזון. ובכך מהווים חזירים אלה סכנה מיידית ומוחשית לשלום, בטחון ובריאות הציבור הרחב. קשה לאמוד את מספרם של החזירים הסוררים ברחבי העיר אך נראה כי היקף התופעה גדול מאוד, וכך גם הסכנה לציבור הרחב. לשם כך הוחלט לתגבר את הטיפול בחזירים סוררים. תצפיות חזירי בר דיווחים על חזירי בר בשכונות העיר מגיעים באופן שוטף למוקד העירוני. הפיזור המרחבי של הדיווחים בחודש מאי 2024 הגיע מכל רחבי העיר ללא מיקוד באזורים

מסוימים (איור 9). בחינה של היקף הדיווחים הצביע שבמהלך מאי 2024 הגיעו למוקד העירוני 813 דיווחים על חזירי בר! (איור 10), שזה היקף חודשי גדול מכל מה שתועד עד כה בחיפה (מקיץ 2021).

היקף זה מהווה עלייה משמעותית מחודש מאי בשנים קודמות. בחינה של כלל הדיווחים בחודשים פברואר-מאי 2024, מלמדת על עלייה של מעל 30% בהיקף הדיווחים ביחס לשנה קודמת, ועל היקף דומה לשנת 2022. הדבר מרמז על היקף נרחב מאוד של פעילות חזירים בררחובות חיפה בחורף והאביב הנוכחי, וייתכן שגם על רמת מודעות גבוהה של תושבי העיר בעקבות העצמה של הטיפול בחזירי בר סוררים.

בחינה פרטנית של היקף הדיווחים לפי שכונות בחודשים פברואר-מאי 2024 (איור 11) מלמדת על פעילות חזירים נרחבת ברבות משכונות העיר. ניתן לראות שבשלוש מהשכונות בחיפה מרוכז כשליש מהדיווחים בעיר: הדר, נווה שאנן ואחוזה. סך שיעור הדיווח החודשי בשלוש השכונות היה: פברואר-31%, מרץ-34%, אפריל 31%, מאי-33%, מתוך כלל הדיווחים בעיר. היעדר מגמת שינוי בין החודשים בשכונות אלה, ועלייה בכמות הדיווחים הכוללת, מלמדת על שיעור פעילות נרחב שפעולות הממשק לא צמצמו אותו עד כה.

בחינה פרטנית של המצב בשכונת הדר ביחס לפעילות קודמת, מלמדת שלאחר פעילות ממוקדת בעיר חזירים סורר מאי 2023, היתה הפחתה משמעותית בדיווחים (17 דיווחים, דוח מאי 2023), לעומת גידול ניכר בחודשי החורף האחרון עד להיקף של מעל 100 דיווחים במאי 2024. הדבר מרמז שטיפול ממוקד בחזירים סוררים, יכול להוביל לירידה משמעותית בעוצמת והיקף הקונפליקט בין חזירי הבר לתושבי העיר. עם זאת העלייה בדיווחים בשכונת הדר בחודשים האחרונים, מלמדת שטיפול ממוקד כפי שבוצע איננו נותן מענה לאורך זמן. לפיכך, לצורך השגת מענה לאורך זמן, נדרש טיפול מתמשך והוליסטי שישים דגש על הפחתת מקורות המזון (סניטציה) לצד המשך הפעילות של טיפול ממוקד בחזירי בר סוררים.

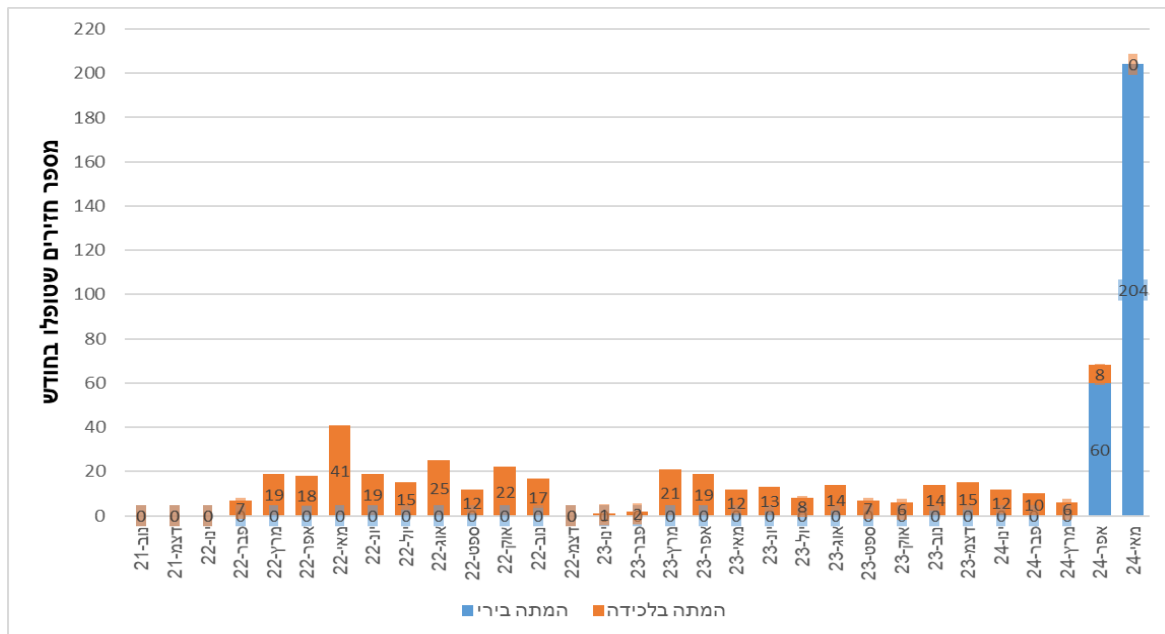
איור 9 – פרישה מרחבית של דיווחים על חזירי בר במוקד העירוני בחודש מאי 2024.

טיפול בפרטים סוררים

פרטים סוררים הם פרטים אשר איבדו את החשש מבני אדם וכתוצאה מכך מהווים סיכון לתושבי העיר (פירוט מתואר לעיל). כתוצאה מאובדן החשש של חזירים אלה, אנו נאלצים להוציאם משכונות העיר בכדי לצמצם את הסיכון מהם. עקרונות הפעולה בחזירים סוררים כוללים, איפיון שכונות בהן עיקר ריכוז הקונפליקט, איתור חזירי בר סוררים, וביצוע טיפול ממוקד להוצאתם תחת היתר. טיפול זה כלל המתה לאחר לכידה, או המתה בירי של חזירים סוררים. במהלך השנתיים הקודמות עד אפריל 2024, בוצע הטיפול בעזרת לכידה וכלל 363 פרטים. בחודשים אפריל-מאי 2024, בוצע טיפול בעזרת ירי וכלל 264 פרטים (איור 12).

איור 10 – התפלגות חודשית של טיפול בחזירים סוררים.

סיכום

תמונת המצב המשתקפת בחודשים האחרונים מצביעה על עלייה בהיקף הקונפליקט עם החזירים בחיפה במספר פרמטרים:

- ניכר גידול משמעותי בהיקף אירועי הפיכת פחים בעיר, אם כי ניכרת התייצבות בהפיכת פחים בחודשים אפריל-מאי 2024 לאחר שהורחב הטיפול בחזירים סוררים.
- ניכרת עלייה משמעותית בהיקף התלונות למוקד העירוני.
- לא חל שינוי בהיקף פעילות האכיפה. ייתכן שהאפקטיביות שלו אינה מספקת כנגד חלק מהמאכילים.
- פרישה מרחבית – היקף קונפליקט ממוקד מאוד במספר שכונות ספציפיות. חשוב להדגיש, שהחודשיים הראשונים מתוך ארבעת החודשים המסוכמים בדוח זה, שייכים לסוף עונת החורף שהיא ראשית עונת ההמלטות, בה הפעילות מצומצמת יותר. למרות זאת, היקף הפעילות בארבעת החודשים האחרונים, נרחב מהמוכר בשנים קודמות באותה עונה, כאשר ניכרת עליה בפעילות החזירים בשכונות תוך התגברות הקונפליקט, בשים לב להתייצבות בחודשים אפריל

מחוז צפון

ומאי. הדבר מלמד שנדרש להמשיך באופן עקבי בביצוע הפעולות הנלוות והמשלימות לצד המשך הטיפול בחזירים סוררים.

פעילות של הוצאת פרטים סוררים, חיונית כחלק מצמצום הסיכון לתושבי העיר והיא פעילות משלימה לצד כל שאר הפעילויות המתבצעות להפחתת הקונפליקט כפי שפורט לעיל. הגידול המשמעותי בהיקף הקונפליקט (בהתאם לפרמטרים לעיל), מדגיש את הצורך בהמשך המאמץ המרכזי להפחתת הימשכות החזירים לעיר בעזרת סניטציה וקידום עבודה משותפת עם הקהילה, קמפיין פרסומי ופעילות במערכת החינוך, זאת לצד חסימת נתיבי חדירה לעיר וטיפול משלים בהוצאת חזירי בר סוררים.

בברכה, ושנדע ימים שקטים יותר,

עמית דולב, אוהד דורפמן, דוד לוריא ועידו גל.

צמצום קונפליקט עם חזירי הבר בחיפה – סיכום חודש ינואר 2024

פרויקט משותף של עיריית חיפה ורטי"ג לצמצום הקונפליקט עם אוכלוסיית חזירי הבר בחיפה, החל במהלך חודש נובמבר 2021. דוח זה מהווה סיכום הפעילויות ותוצאותיהן עד סוף ינואר 2024. הסברים כללים לפרויקט שתוארו בדוח קודם, הושארו בדוח זה בכדי שהמידע יהיה שלם והדוח יעמוד בפני עצמו. בנוסף יתפרסם בזמן הקרוב דוח שנתי המסכם את פעילות הפרויקט לשנתיים הראשונות של הפרויקט (2022-2023) ואת המגמות לאורכן.

מבוא כללי

תכנית הפעילות לצמצום קונפליקט עם חזירי בר בחיפה מתבססת על העקרונות הבאים לפי סדר חשיבות:

- 1. צמצום מקורות מזון ומים** – ביצוע סניטציה ומניעת מזון זמין, עצירת האכלה מכוונת של חיות בר בדגש חזירים (דרבנים, שפני סלע, תנים ועוד), קיבוע פחים, **ריקון פחים בשעות ערב**, שיתוף ציבור והסברה. פעילות מרכזית זו, נועדה לצמצם את האינטרס של החזירים להיכנס לשכונות בכדי להשיג מזון.
- 2. חסימת נתיבי חדירה לשכונות** – בגלל הטופוגרפיה ומבנה השכונות, יש נתיבי חדירה מוגדרים של חזירים. גידור וחסימה של נתיבי הכניסה נועד למנוע כניסת חזירים לשכונות בחיפושם אחר מזון.
- 3. טיפול בפרטים סוררים** – ישנם פרטים מקרב החזירים שהורגלו למצוא מזונם בשכונות ואיבדו החשש מבני אדם. פרטים אלה עלולים להיות מסוכנים בפרט כשיצומצם המזון, ונדרש טיפול בהם.

1. צמצום מקורות מזון וסניטציה

סניטציה כללי

במהלך השנה האחרונה תוגברה בהדרגה מערכת פינוי האשפה בשכונות העיר, במטרה לצמצם את המזון הזמין לחזירים וכללה את פעולות הבאות:

1. פינוי יומי של פחי אשפה וקיבוע פחי אשפה.
2. שילוב של פינוי אשפה בשעות הערב בחלק משכונות העיר, בכדי לצמצם מזון זמין לחזירים בלילה.
3. ניקיון ערב של חלק מהגינות הציבוריות והפארקים.

הנחת הבסיס שבמהלך שעות היום מסתתרים לרוב החזירים בחורשים שבשולי השכונות, כאשר הכניסה לעיר לשיחור מזון מתרחשת בעיקר בערב ובלילה. מכאן שצמצום מזון זמין בשעות הערב, צפוי להקטין את ההימשכות של החזירים להיכנס לשכונות. בנוסף לפינוי היומי במרבית השכונות, שולב בחודשים האחרונים ממשק של פינוי פחים בשעות הערב לצד ניקיון ערב של גנים ציבוריים בכל העיר. במקביל בוצעו פעולות של קיבוע פחי אשפה, והחלפת של מאות פחי אשפה בגנים ציבוריים לאשפתונים שאינם נגישים לחזירי בר. בשכונות בהן מתקיים פינוי יומי בשעות הערב, יש ירידה בפעילות חזירים.

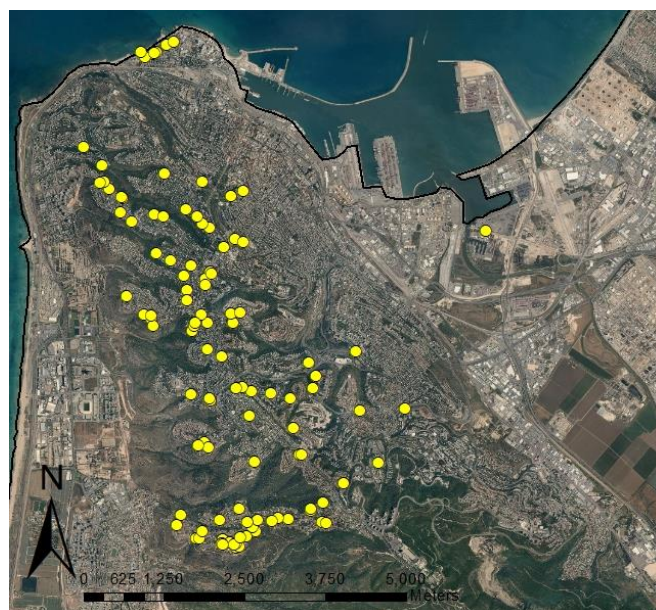
ניקיון גנים בערבים ובסופי שבוע – אירועים של אשפה מפורזת בשעות הבוקר נצפו כמעט בכל גן ופארק בשכונות בהן נוכחים חזירי הבר. במסגרת הניקיון מבוצעת החלפת שקיות אשפה בכל הפחים ומבוצע ניקיון כללי. ממשק זה נועד לצמצם מצב שהפחים יהיו מלאים עד כדי מילוי יתר וגלישה, בכדי שלא יהוו מקור מזון לחזירי הבר.

בשטח הטבעי היצע המזון דליל. הדבר מחזק את הנחת היסוד כי **עיקר** התזונה של חזירי בר אלו מגיע ממקור אנושי בעיר. מתוך כך עולה צורך בהמשך שיפור הכלים לטיפול בהיקף המזון הזמין לצורך צמצום הקונפליקט עם אוכלוסיות חזירי הבר בעיר.

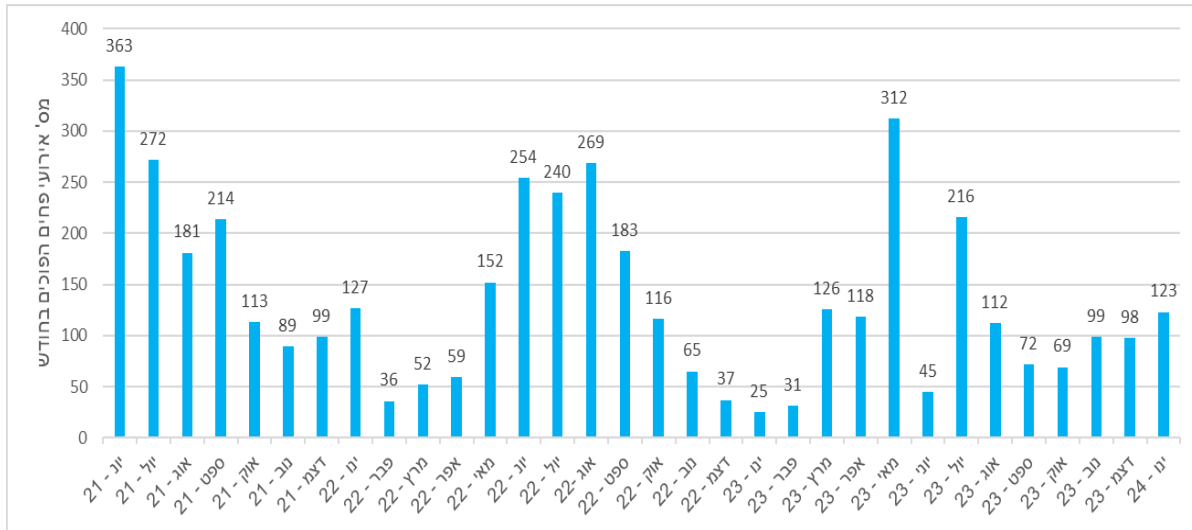
פחים הפוכים

בדיקה של השפעת ממשק הסניטציה על פעילות החזירים בשכונות, מבוצעת ע"י ריכוז מידע מהמוקד העירוני על כמות אירועי הפיכת פחים ע"י חזירים בשכונות חיפה. מידע זה מהווה אינדקס אובייקטיבי לעוצמת פעילות חזירי הבר שהופכים את הפחים במטרה להשיג מזון. בחודש ינואר 2024 תועדו 124 אירועים של הפיכת פחים (איור 1), מספר זה מהווה עלייה במספר האירועים מחודש דצמבר 2023. השוואה לחודש זה בשנתיים קודמות, מצביעה על עליה חזרה להיקפי אירועים מתוצאות בחודש זה לפני שנתיים ללא מגמת הפחתה, בשונה מחורף 2023 בו היתה הפחתה משמעותית ביחס ל-2022 (איור 2).

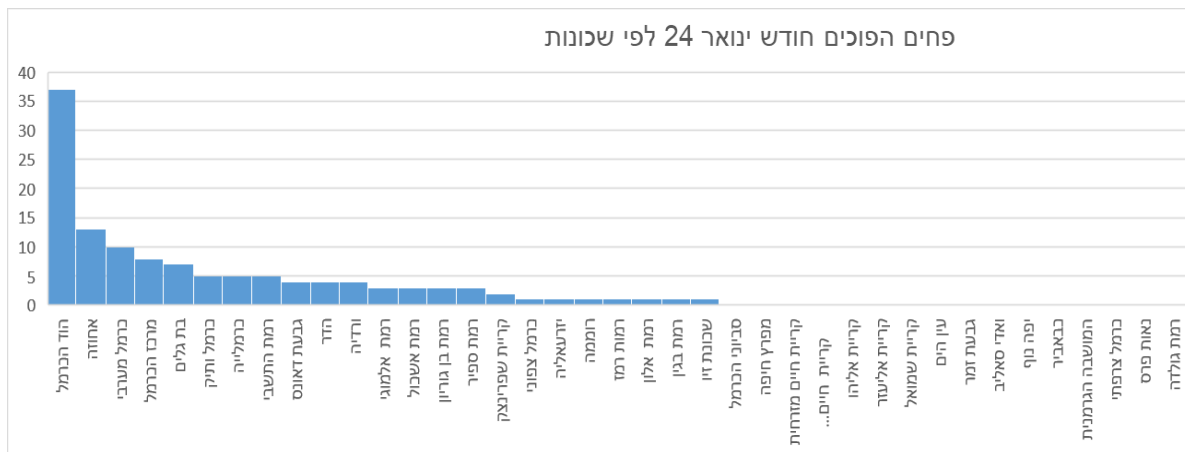
בחינת ההתפלגות של אירועי הפיכת פחים בשכונות השונות בחודש ינואר 2024 (איור 3) מלמדת שכחצי מהאירועים (~ 55%) התרכזו ב-4 שכונות בלבד, הוד הכרמל (37 אירועים), אחוזה (13 אירועים), כרמל מערבי (10 אירועים) ומרכז הכרמל (8 אירועים). חשוב לציין שבחודש האחרון נצפתה עלייה חדה במספר הפחים ההפוכים בשכונת הוד הכרמל (37 ינואר 2024 לעומת 7 דצמבר 2023). אנו ממליצים לבדוק את הסיבה לעלייה החדה הזו במספר האירועים. נראה שניתן לשייך זאת לתיקון של הפרצות הקיימות בגדר שבוצע באופן שלא תואם את ההמלצות (ראו דוח דצמבר 2023). עם זאת אנו מזכירים כי המלצתנו היא תיקון **והיזוק** הגדר שהוקמה, שמצמצמת מאוד כניסת חזירים לשכונות כפי שבוצע בשכונת רמת בגין.

איור 1 – התפלגות מרחבית של אירועי הפיכת פחים בחודש ינואר 2024 בחיפה.

איור 2 – התפלגות חודשית של אירועי הפיכת פחים

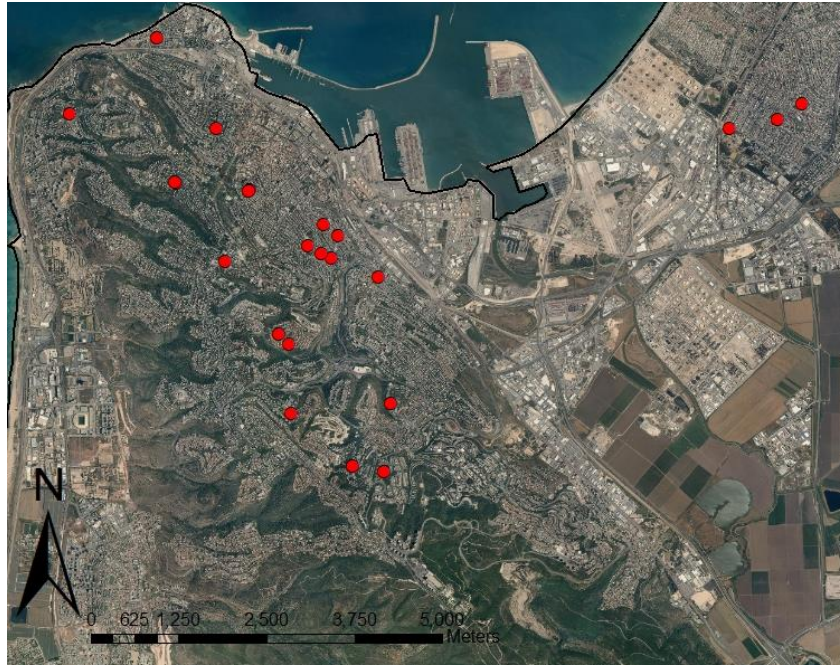

איור 3 – התפלגות אירועי הפיכת פחים לפי שכונות בחודש ינואר 2024

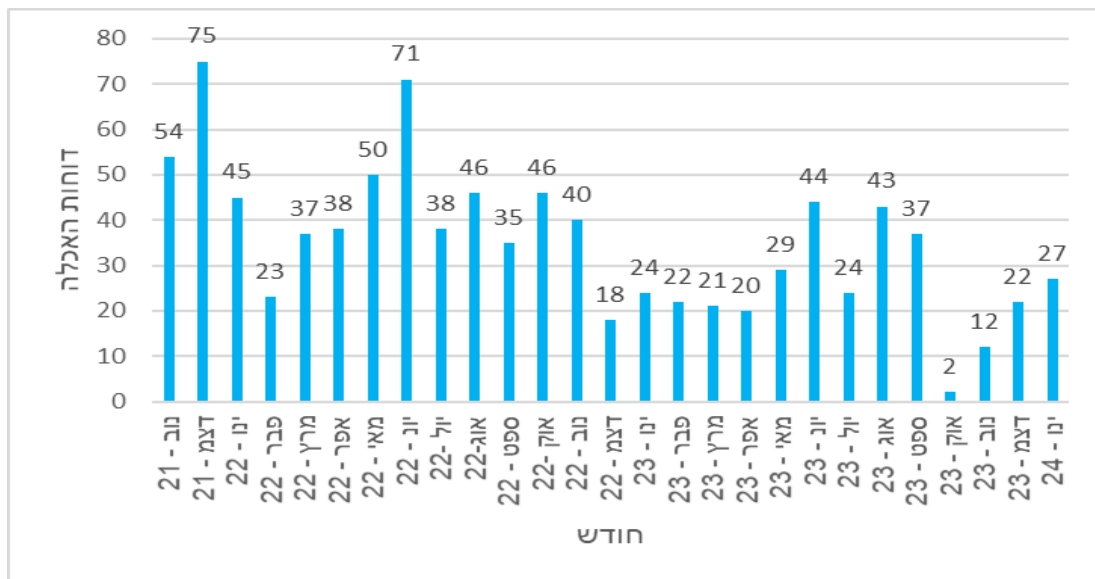
אכיפה והסברה

כחלק מההתמודדות לצמצום המזון הזמין לחזירים בשכונות, נמשך מאמץ מרוכז של הפיקוח העירוני לטיפול וצמצום היקף האכלת חזירים, והאכלת חתולים שאיננה לפי הנחיות להאכלה נכונה של חתולי קהילה, בעזרת חוק עזר עירוני. במהלך חודש ינואר 2024 נרשמו 27 דוחות לאנשים שביצעו האכלה מכוונת של בע"ח באזורים שונים ברחבי העיר (איור 4). השוואה לשנה קודמת מלמדת על היקף דוחות דומה בין השנים בחודשים דצמבר-ינואר, על אף ניתן שיש פחיתה בכוח האדם של הפיקוח העירוני בשל המלחמה (איור 5). בין היתר נרשמו דוחות למאכילים בשכונת בת גלים שבה עלתה פעילות חזירי הבר לאחרונה. דבר זה מדגיש שלמרות המאמצים לצמצם פעילות חזירים ברחבי העיר – יש עדיין תושבים שתורמים למשיכת חזירי הבר ע"י האכלה מכוונת!

קיים צורך בקידום של תכנית פעולה קהילתית שתקדם העברת המסרים ושיתוף הקהילה בהתמודדות עם צמצום הקונפליקט עם חזירים ברחבי העיר.

איור 4 – התפלגות מרחבית של דוחות שנרשמו למאכילים בינואר 2024.

איור 5 – התפלגות חודשית של דוחות שנרשמו למאכילים.

2. חסימת דרכי הגישה לשכונות

חסימת נתיבי הכניסה של חזירים לשכונות חשובה כחלק ממכלול כלי הממשק לצמצום הקונפליקט של כניסת חזירים לשכונות. תכנית זו כללה מספר מוגבל של שכונות בחלק הדרום מערבי של חיפה שגובלות בפארק הכרמל. ממשק זה בוצע בסוף שנת 2021 (איור 6), וכלל הקמה של 21 מקטעים של גדר קשיחה, תוך השארה של מספר שערים להולכי רגל ולרכב תפעולי, שאמורים להישאר סגורים בכל שלב שאינם משמשים למעבר. תוצאותיו של ממשק זה נבחנו בעזרת משדור מספר חזירים בקולרי GPS, והם הראו שכל עוד הגדר ללא פרוטות, והשערים סגורים – אין חדירה של החזירים לשכונות (פירוט בדוחות קודמים).

כדי להגביר את יעילות הגדר ולצמצם את הפרצות העתידיות בגדר ואת העלויות בטיפול בגדר יש לחזק את הגדר הקיימת באמצעות פרופיל מתכת לפי ההמלצות שניתנו בעבר על ידי קבלן הגידור ואקולוג רט"ג. חשוב לציין כי חיזוק זה של הגדר נבחן והוכחה יעילותו בהפחתה משמעותית של הפרצות ע"י חזירים בשכונת רמת בגין. עד כה טרם קודם הטיפול המוצע. בחודש דצמבר 2023 תוקנו הפרצות בגדר בשכונת הוד הכרמל בצורה לא מקצועית שאיננה תואמת ההמלצות, ובמקביל נראה שלא חלה פחיתה בהיקף הפיכות הפחים בשכונה, אלא להיפך.

איור 6 - מפת מקטעי גידור לחסימת נתיבי גישה של חזירי בר לשכונות הגובלות עם פארק הכרמל.

3. טיפול בפרטים סוררים

תצפיות חזירי בר

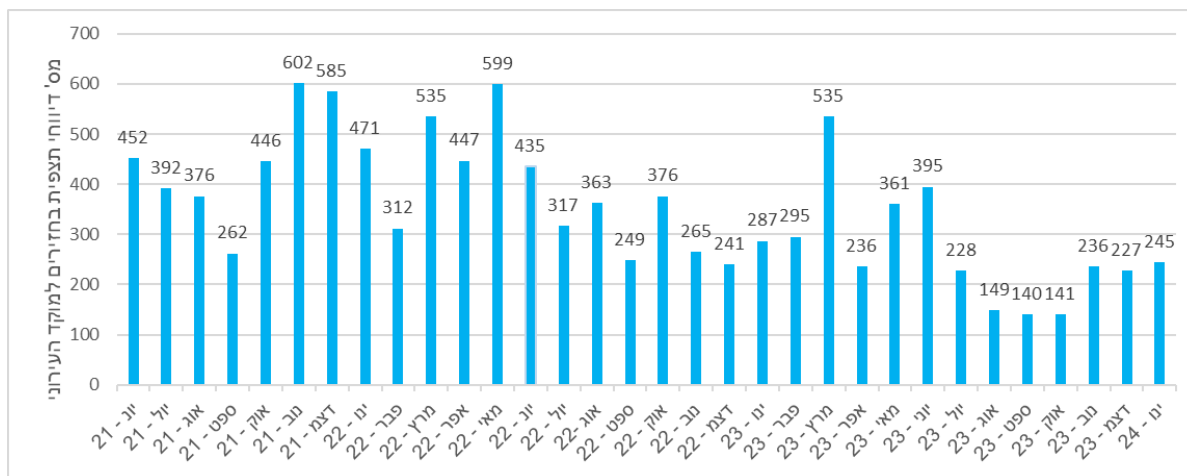
דיווחים על חזירי בר בשכונות העיר מגיעים באופן שוטף למוקד העירוני. במהלך חודש ינואר 2024 הגיעו למוקד העירוני 245 דיווחים על חזירי בר (איור 7). היקף זה דומה להיקף הדיווחים בחודש הקודם ובשנה שעברה באותה תקופה. משמעות הדבר שבשנה האחרונה נעצרה מגמת הירידה שהחלה בשנה הראשונה (איור 8). בחינה פרטנית של היקף הדיווחים לפי שכונות בחודש ינואר 2024 (איור 9) מלמדת על פעילות חזירים המרוכזת במעט שכונות. כמחצית מהדיווחים (~50%) הגיעו מ-4 שכונות בלבד: הדר (53 דיווחים), קריית אליהו (34 דיווחים), בת גלים (19 דיווחים) וזרעאליה (15 דיווחים). שאר הדיווחים התפזרו בצורה דומה בשאר השכונות (איור 9). את הפיזור הנרחב הזה ניתן להסביר באמצעות מיקוד פעולות הסניטציה בשכונות אלה ולכידות וטיפול בפרטים סוררים שהיוו מוקד משמעותי לחלק ניכר מהדיווחים. דוגמא נוספת לכך היא שבחודשים קודמים שכונת הדר סבלה מעדר חזירים סורר שטופל (דוח אפריל 2023). בחודש מאי 2023 ירד מאוד מספר הדיווחים (17 דיווחים לעומת 70 ו-91 דיווחים בחודשים אפריל-מרץ 2023 בהתאמה). הדבר מלמד שטיפול ממוקד

במספר חזירים סוררים מצומצם שמשולב בפעילות סניטציה, יכול להוביל לירידה משמעותית בעוצמת והיקף הקונפליקט בין חזירי הבר לתושבי העיר. עם זאת העלייה בדיווחים בשכונת הדר בחודשים האחרונים, מלמדת שטיפול ממוקד כפי שבוצע איננו נותן מענה לאורך זמן. ללא טיפול שורש במקורות המזון (סניטציה), חזרו החזירים לפעול בשכונה. בשכונת בת גלים נצפתה עליה נוספת במספר הדיווחים ואכן לראיה נרשמו דוחות למאכלים בשכונה והומת חזיר סורר שם.

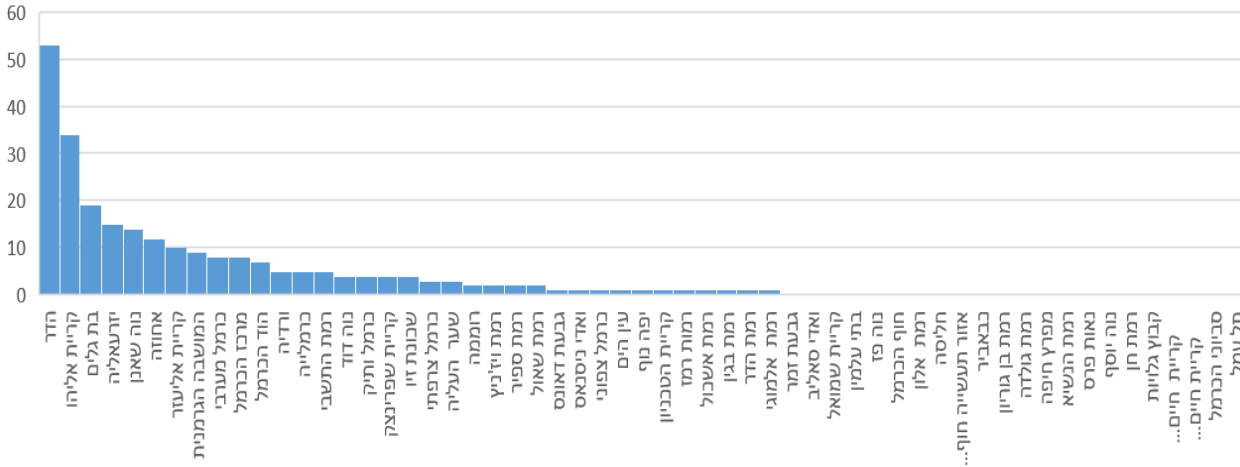

איור 7 – פיזור מרחבי של דיווחי תצפיות בחזירי בר למוקד העירוני בחודש ינואר 2024

איור 8 – דיווחי תצפיות בחזירי בר למוקד העירוני לפי חודשים

תצפיות חזירים לפי שכונות ינואר 2024

איור 9 – דיווחי תצפיות בחזירי בר למוקד העירוני לפי שכונות בחודש ינואר 2024

טיפול בפרטים סוררים

פרטים סוררים הם פרטים אשר איבדו החשש מבני אדם ומהווים סיכון לתושבים. במהלך השנה האחרונה נאלצנו לבצע לכידה והמתה של חזירי בר סוררים רבים, ששינו דפוסי התנהגות בשל האכלה כתוצאה מפעילות אדם, ומסכנים את הציבור. עקרונות הפעולה לטיפול בפרטים סוררים הם:

1. אתרים בהם דווח על חזיר שגרם לפגיעה או מתקרב בצורה שמסכנת תושבים – מבוצע מעקב לאיתור החזיר איתור ולכידתו.
2. מוקד פעילות מרוכז - שכונות הכרמל הצפון מערביות נבחרו כמוקד בו מקודם ריכוז מאמץ לטיפול בחזירים סוררים, מתוך מטרה לצמצם בהן הקונפליקט ככל הניתן, ולהרחיב את הטיפול מהן אל השכונות סמוכות.

בחודש ינואר 2024, נלכדו והומתו 12 פרטים סוררים אשר הראו התנהגות אופיינית להאכלת יד, והיעדר חשש מאדם ועל כן מסוכנים לציבור. אחד מהחזירים שהומתו היה חזיר בוגר סורר שהואכל על ידי תושבים בשכונת בת גלים.

סיכום

בבחינת מצב הקונפליקט עם החזירים בעיר חיפה, המשך העבודה מלמד שטיפול ממוקד, יכול לשנות המציאות ושגידור מתוחזק הינו אפקטיבי.

לאור זאת עולה הצורך בהמשך פעילות אינטנסיבית לטיפול במוקדי אספקת המזון – האכלה ופסולת ברחוב. היעדר שינוי בהיקפי הפעילות, מצביע על הצורך בקידום של תכנית פעולה קהילתית שתקדם העברת המסרים ושיתוף הקהילה בהתמודדות עם צמצום הקונפליקט עם חזירים ברחבי העיר.

בנוסף לפעילויות אלו, נדרש המשך הוצאה ממוקדת של פרטים סוררים, ולאחר מוקדי פעילות חזירים, ולתחזק באופן שיטתי את הגידור שהוקם לחסימת נתיבי כניסת החזירים.

בברכה, ושנדע ימים שקטים יותר,
עמית דולב, יעל אולק ועידו גל.